

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR IF P&C INSURANCE AS GINČO NAGRINĖJIMO**

2024-10-25 Nr. 429-217
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir *If P&C Insurance AS*, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2016 m. gruodžio 14 d. tarp draudiko ir pareiškėjo, tarpininkaujant AB „Nordea Bank“ Lietuvos skyriui, buvo sudaryta „Nordea“ būsto draudimo sutartis Nr. (duomenys neskelbtini) (toliau – draudimo sutartis), kuria draudiko parengtų „Nordea“ būsto draudimo taisyklių Nr. 026¹ (toliau – Taisyklės) pagrindu draudimo variantu „Nordea draudimas butui“ nuo 2016 m. gruodžio 14 d. iki 2047 m. vasario 25 d. buvo apdraustas butas, esantis (duomenys neskelbtini).

2024 m. liepos 11 d. pareiškėjas pateikė pranešimą apie apdraustam turtui padarytą žalą (toliau – Įvykis). Įvykio aprašyme nurodyta: „Sugedo rekuperatorius. Pagrindinio komponento – ventiliatoriaus gedimas. Šio modelio (OXYGEN H150-EC-F) rekuperatoriaus minėtas komponentas nebetiekiamas, įrenginio remontas neįmanomas. Įrenginio gamintojas rekomenduoja rekuperatorių keisti nauju.“

Tą pačią dieną draudikas paprašė pareiškėjo pateikti rekuperatoriaus įsigijimo dokumentus, nuotraukas, kuriose aiškiai būtų matomi rekuperatoriaus pažeidimai, techniniai parametrai bei defektinį aktą. Pareiškėjas informavo draudiką, kad rekuperatoriaus nepirko, jį sumontavo projekto vystytojas, butas įsigytas su jam priklausančiu rekuperatoriumi. Pareiškėjas pateikė rekuperatoriaus nuotraukas, montavimo ir eksploatavimo instrukciją, UAB „Oxygen Group“ naujo rekuperatoriaus įsigijimo ir senojo utilizavimo pasiūlymą.

Pareiškėjas draudikui taip pat pateikė UAB „OXYGEN group“ pranešimą, kuriame nurodyta, kad galimos rekuperatoriaus gedimo priežastys yra natūralus nusidėvėjimas; trumpas elektros srovės šuolis tinkluose; perteklinės drėgmės poveikis. Pareiškėjas taip pat draudikui paaiškino, kad rekuperatoriaus išorinių pažeidimų nėra, tai yra vidinis, išoriškai nematomas įrenginio gedimas.

2024 m. liepos 23 d. draudikas informavo pareiškėją apie sprendimą pripažinti įvykį nedraudžiamuoju. Draudikas paaiškino, kad draudimo sutartimi buvo apdraustos ugnies, vandens, vagystės, plėšimo, vandalizmo ir gamtinių jėgų rizikos. Kadangi defektiniame akte nurodytos gedimo priežastys – natūralus nusidėvėjimas, elektros srovės šuolis ar perteklinė drėgmė – nėra susijusios su šiomis rizikomis, pagal Taisyklės rekuperatoriaus gedimas negali būti priskirtas draudžiamajam įvykiui ir draudimo išmoka dėl Įvykio negali būti mokama.

Tą pačią dieną pareiškėjas draudiką informavo, kad nesutinka su draudiko sprendimu. Anot pareiškėjo, Įvykis yra draudžiamasis, kadangi pagal Taisyklės draudžiamuoju įvykiu laikomi nuostoliai patirti dėl ugnies, vandens, vagystės, plėšimo, gamtinių jėgų. O šiuo atveju pasireiškė būtent vandens poveikis.

2024 m. liepos 24 d. draudikas informavo pareiškėją, kad, kaip ir nurodyta draudiko atsakyme, Taisyklių 161 punktą numato, kad draudikas neturi pareigos mokėti draudimo išmokos, jeigu įvykis įvyksta dėl: neišvengiamų natūralių procesų (pvz., natūralaus nusidėvėjimo, korozijos, rūdijimo, puvimo, mikroorganizmų, grybelio, garavimo, svorio

¹ galioja nuo 2014 m. spalio 1 d.

netekimo, struktūros, spalvos ar kvapo pasikeitimo ir pan.) ir drėgmės, kvapo bei karščio kaitinant, verdant, kepant, plaunant, skalbiant, lyginant, džiovinant ir pan. tiesioginio poveikio. Draudiko teigimu, UAB „OXYGEN group“ pranešime nurodyta, kad galimos įrangos gedimo priežastys: natūralus nusidėvėjimas, trumpas elektros srovės šuolis tinkluose arba perteklinės drėgmės poveikis. Nusidėvėjimas ir perteklinės drėgmės poveikis priskiriamas prie Taisyklių 161 punkto, o trumpas elektros srovės šuolis tinkluose nėra į draudimo apsaugą patenkanti draudimo rizika.

Pareiškėjas nesutiko su draudiko sprendimu ir kreipėsi į Lietuvos banką, prašydamas išnagrinėti kilusį ginčą. Pareiškėjas draudikui kėlė reikalavimą pripažinti įvykį draudžiamuoju ir išmokėti 3 304,68 EUR dydžio draudimo išmoką, atlyginančią pareiškėjo patirtą žalą.

Lietuvos banke buvo gautas draudiko atsiliepimas. Jame draudikas paaiškino, kad žala atsirado dėl UAB „OXYGEN group“ pranešime nurodytos vienos iš priežasčių – perteklinės drėgmės poveikio. Pats pareiškėjas rekuperatoriaus, o būtent jo ventiliatoriaus, gedimą sieja su draudžiamuoju įvykiu – vandens išsiveržimu ne pagal paskirtį iš įrangos, užtikrinančios pastato ar patalpos funkcionavimą. Pagal pareiškėjo pasirinktą draudimo apsaugos variantą objektai apdraudžiami nuo sugadinimo, sunaikinimo ar praradimo dėl staigiai ir netikėtai įvykusių draudžiamųjų įvykių. Kondensato ir drėgmės susidarymas nėra staigus ir netikėtas, o nuolat vykstantis procesas dėl oro drėgmės skirtumų ir oro cirkuliacijos ar dėl neteisingos sistemos instaliacijos.

Įvykis nėra avarijos ar vandens išsiveržimo pasekmė, kaip nurodyta Taisyklių 202.2.1 papunkčio b) dalyje, taip pat neatitinka staigumo ir netikėtumo požymių. Atsižvelgdamas į tai draudikas nurodė, kad surinko pakankamai duomenų ir pagrįstai priėmė sprendimą atsisakyti mokėti draudimo išmoką, atlyginančią pareiškėjo patirtą žalą, todėl prašė pareiškėjo reikalavimą atmesti kaip nepagrįstą.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 44 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Atsižvelgiant į ginčo šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudiko atsisakymo mokėti draudimo išmoką, atlyginančią dėl įvykio pareiškėjo patirtus nuostolius, pagrįstumo.

Siekiant išspręsti tarp šalių kilusį ginčą, būtina įvertinti žalos administravimo metu nustatytas įvykio aplinkybes ir nustatyti, ar pagal šalių sudarytos draudimo sutarties sąlygas draudikas pagrįstai, vadovaudamasis Taisyklių nuostatomis, pripažino įvykį nedraudžiamuoju.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.987 straipsnyje nustatyta, kad draudimo sutartimi viena šalis (draudikas) įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką (premiją) sumokėti kitai šaliai (draudėjui) arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis.

CK 6.156 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas sutarčių laisvės principas leidžia sutarties šalims laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, jei tai neprieštarauja teisės aktams. Teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis jos šalims turi įstatymo galią (CK 6.189 straipsnio 1 dalį).

Šalių sudaryta draudimo sutartis yra savanoriška, todėl draudikas tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Lietuvos kasacinis teismas savo praktikoje yra ne kartą konstatavęs, kad draudimo sutartimi draudimo objektui suteikiama apsauga nėra absoliuti. Prisiimdamas draudimo riziką, draudikas nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas ir sąlygas. Draudimo apsauga ir jos teikimo sąlygos nustatomos tiek draudiko parengtose draudimo rūšies

taisyklėse, tiek draudimo liudijime aptartose individualiosiose sąlygose².

Draudimo apsaugos apimtį lemia draudimo objektas, draudžiamųjų įvykių, nedraudžiamųjų įvykių sąrašas ir kitos draudimo sutarties sąlygos, nustatančios draudimo sutarties šalių įsipareigojimų turinį, kuris leidžia spręsti apie draudiko prisiimtos draudimo rizikos laipsnį³. Taigi draudiko prievolės išmokėti draudimo išmoką pagal įstatymuose nustatytą teisinį reglamentavimą ir draudimo sutartį atsiradimas siejamas su draudžiamąjo įvykio fakto nustatymu (CK 6.987 straipsnis)⁴.

Vertinant įvykio požymius draudimo sutarties sąlygų kontekste, pažymėtina, kad draudimo sutartyje nurodyta, jog butas buvo apdraustas „Nordea draudimas butui“ variantu, pagal kurį draudžiamuoju įvykiu pripažįstama apdraustam turtui padaryta žala dėl staigiai ir netikėtai įvykusių draudžiamųjų įvykių.

Taisyklių skyriuje „Nuo ko draudžiama (draudžiamieji įvykiai) ir nuo ko nedraudžiama (nedraudžiamieji įvykiai)“ įtvirtinti draudžiamieji įvykiai, dėl kurių staiga ir netikėtai atsiradimo draudimo apsaugos galiojimo laikotarpiu, draudimo objektai sugadinami, sunaikinami ar prarandami. Vienas iš jų – vanduo (Taisyklių 202.2 papunktis).

Taisyklių 202.2.1 papunktis numato, kad draudžiamajam įvykiui „vanduo“ priskiriama: „a) vandens prasiskverbimas iš Draudėjui nepriklausančių gretimų draudimo vietai patalpų, išskyrus atvejus, kai vanduo į gretimą patalpą pateko per angas arba nesandarumus (t. y. kiaurą stogą, nehermetiškas išorines sienas, atidarytus langus ar duris ir pan.), kurių neturėtų būti išoriniuose atitvariniuose pastato ar patalpos elementuose, įskaitant angas arba nesandarumus, esančius nebaigtame statyti objekte ar atsiradusius dėl atliekamų statybos darbų; b) vandens išsiveržimas ne pagal paskirtį dėl šildymo, vandentiekio, nuotekų, ventilacijos ar oro kondicionavimo sistemų avarijos (vamzdžių trūkimo, nusimovimo ar užšalimo) arba iš įrangos, užtikrinančios pastato ar patalpos funkcionavimą ar stacionariai prijungtos prie vandentiekio (pvz., skalbyklės, indaplovės ir pan.), sudužusių ir suskilusių akvariumų, vandens lovų.“

Taisyklėse taip pat įtvirtintos bendrųjų nedraudžiamųjų įvykių, kuriems įvykus draudikas neprivalo mokėti draudimo išmokos, atlyginančios apdraustam turtui padarytą žalą, sąlygos. Be kita ko, Taisyklių 161 punkto j) dalyje nurodyta, kad draudikas neturi pareigos mokėti draudimo išmoką, jeigu įvykis įvyksta dėl neišvengiamų natūralių procesų (pvz., natūralaus nusidėvėjimo, korozijos, rūdijimo, puvimo, mikroorganizmų, grybelio, garavimo, svorio netekimo, struktūros, spalvos ar kvapo pasikeitimo ir pan.).

Taisyklių 202.1.2 papunkčio b) dalyje nurodyta, kad nuostoliai nėra atlyginami (nedraudžiamieji įvykiai), jeigu jie atsirado dėl elektros srovės poveikio elektros įrenginiuose (žaibo iškvos ar kitų šaltinių sukelti įtampos svyravimai, izoliacijos defektai, elektros trumpasis jungimas, gedimai), išskyrus atvejus, kai dėl šios priežasties kilo gaisras, kuris išplito ir sugadino ar sunaikino kitą apdraustą turtą.

Pareiškėjas, draudikui keldamas reikalavimą įvykį pripažinti draudžiamuoju, rėmėsi draudžiamąjo įvykio „vanduo“ sąlygomis, tačiau taip pat paaiškinimuose draudikui nurodė, kad nebuvo išorinio poveikio rekuperatoriui ir kad žala apdraustam turtui buvo padaryta dėl jo vidinio gedimo. Pareiškėjo tiek draudikui, tiek Lietuvos bankui pateiktame pirminiame UAB „OXYGEN group“ pranešime nurodyta, kad galimos rekuperatoriaus gedimo priežastys yra natūralus nusidėvėjimas, trumpas elektros srovės šuolis tinkluose arba perteklinės drėgmės poveikis.

Viena vertus, sutiktina su draudiko nurodomais argumentais, kad dvi iš trijų galimų gedimo priežasčių, nurodytų UAB „OXYGEN group“ pranešime – natūralus nusidėvėjimas ir trumpas elektros srovės šuolis – priskiriamos nedraudžiamiesiems įvykiams, vadovaujantis Taisyklių 161 punkto j) ir 202.1.2 papunkčio b) dalimis. Todėl, vadovaujantis nurodytomis Taisyklių nuostatomis, draudikui nekiltų pareiga mokėti draudimo išmoką būtent dėl šių įvykių.

Kita vertus, kaip ir pabrėžė draudikas, pats pareiškėjas nurodė, kad rekuperatoriaus gedimas įvyko dėl UAB „OXYGEN group“ pranešime nurodytos vienos iš priežasčių – perteklinės drėgmės poveikio, siedamas gedimą su draudimo taisyklėse nurodytu draudžiamuoju įvykiu – vandens išsiveržimu ne pagal paskirtį iš įrangos, užtikrinančios pastato ar patalpos funkcionavimą (Taisyklių 202.2.1 papunkčio b) dalis).

Draudikas, siekdamas įvertinti visas įvykio aplinkybes, papildomai kreipėsi į UAB „OXYGEN group“, kuri 2024 m. rugpjūčio 20 d. pranešimu papildomai paaiškino, kad

² Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gegužės 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-283-695/2015 ir kt.

³ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. lapkričio 29 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-536/2007.

⁴ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. balandžio 19 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-215/2013.

drėgmė į rekuperatorių iš išorės gali patekti dėl neteisingos sistemos instaliacijos: dėl blogai izoliuotų į lauką išvestų ventiliacijos ortakių. Blogai izolavus ortakius – juose susidaro kondensatas; arba jei į lauką išvesti ortakiai sumontuoti su netinkamu nuolydžiu. Papildomai pranešime paaiškinta, kad drėgmė rekuperatoriaus viduje gali kauptis dėl užsikimšusio kondensato drenažo (taikoma tik neentalpiniams rekuperatoriams). UAB „OXYGEN group“ vėliau patikslino, kad pareiškėjo turimas rekuperatorius yra neentalpinis.

Sutiktina su draudiko argumentu, kad galimas gedimas dėl drėgmės, kondensato kaupimosi ortakiuose ar drenažo užsikimšimo yra laipsniškas ir negali būti vertinamas, kaip atitinkantis staigaus ir netikėto įvykio sąlygos. Pažymėtina ir tai, kad pareiškėjas nei draudikui, nei kreipimesi į Lietuvos banką nenurodė jokių įvykio aplinkybių, dėl kurių rekuperatorius galėjo būti staigiai užlietas (vamzdynų avarija, pratekėjimas per konstrukcijas ar kt.). Priešingai, kaip minėta, pareiškėjas draudikui pateiktuose paaiškinimuose teigė, kad žalos atsiradimas nesietinas su išoriniu poveikiu apdraustam turtui.

Įvertinus ginčo šalių Lietuvos bankui pateiktų įrodymų visumą darytina išvada, kad žala apdraustam turtui nebuvo padaryta dėl staigaus ir netikėto įvykio, padariusio tiesioginę įtaką draudimo objektui ir dėl to draudimo objektas buvo sugadintas. Atvirkščiai – Lietuvos bankui pateikti duomenys patvirtina, kad įvykis įvyko dėl ilgalaikio perteklinės drėgmės poveikio, kurį sukėlė galimas kondensato kaupimasis ortakiuose ar drenažo užsikimšimas.

Lietuvos banko vertinimu, draudiko pateikti duomenys pagrindžia, kad draudikas pagrįstai pripažino įvykį nedraudžiamuoju, kadangi jis neatitinka Taisyklių 202.2.1 papunkčio b) dalyje įtvirtinto staigaus ar netikėto įvykio sąlygos. Be kita ko, Lietuvos bankui pateiktų įrodymų visuma paneigia pareiškėjo nurodytus duomenis, kad įvykio aplinkybės atitinka draudžiamą įvykio „vanduo“ sąlygas.

Atsižvelgiant į tai, vadovaujantis Lietuvos bankui pateiktų įrodymų visuma ir draudimo sutarties šalių sutartomis sąlygomis, darytina išvada, kad draudikas pagrįstai atsisakė mokėti draudimo išmoką, atlyginančią dėl įvykio pareiškėjo patirtus nuostolius. Todėl pareiškėjo draudikui keliamas reikalavimas išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią įvykio metu apdraustam turtui padarytą žalą yra atmestinas, kaip nepagrįstas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis